

**การศึกษาสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์
ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ**
**The Study on the Conditions and Problems in Learning through
the Online Social Media of Nursing Students, Faculty of Nursing,
Chaiyaphum Rajabhat University**

เมธี ทัศนะสุข

Metee Thanasuk

นักวิชาการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Academician, Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University

email: metee@cpru.ac.th

Received: 1 August, 2022, Reviewed: August 19, 2022, Revised: August 31, 2022, Accepted: September 2, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล และ 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ในระดับชั้นปีที่ 2 และ ปีที่ 3 จำนวน 122 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพของการเรียน จำนวน 30 ข้อ และปัญหาในการเรียน จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974 และ 0.983 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มอิสระ (t-test: Independent Sample) ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับสภาพปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า รองลงมาได้แก่ ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ 2) ปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับปัญหาปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกระบวนการ รองลงมาได้แก่ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา ตามเพศ และตามระดับชั้นปี ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และโดยรวม 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน และ 4) ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษา ตามเพศด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และโดยรวม 3 ด้าน มีปัญหาในการเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบตามระดับชั้นปี พบว่า ปัญหาในการเรียนด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต และโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่ง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีปัญหามากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้าน กระบวนการ มีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: สภาพและปัญหาการเรียน, สื่อสังคมออนไลน์, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This research aimed to: study the conditions and problems on learning through the online social media of nursing students, Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University and 2) compare conditions and problems in learning through the online Social media of nursing students, Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University. The sample group included 122 the 2nd and 3rd year students in the Faculty of Nursing, derived from the simple random sampling. s of the questionnaires in conditions and problems in learning with 30 items, containing the reliability values of 0.974 and 0.983 for each respectively. The statistics used for analyzing the data were the percentage, mean, standard deviation and the hypothesis testing with the t-test of independent sample. The research findings revealed that 1) the conditions in learning through the online social media of nursing students, Faculty of Nursing in the aspects of input, process, and product and in overall 3 aspects indicated in the moderate level. When looking into each aspect, the aspect with highest mean value included input; the latter were product and process aspects respectively; 2) the problems on learning through the online social media of nursing students, Faculty of Nursing in the aspects of input, process, and product and in overall 3 aspects implied in the moderate level. When looking into each aspect, the aspect with highest mean value was process, the latter were product and input aspects respectively; 3) The comparison results of the conditions in learning through the online social media of nursing students following to sex and class level in the aspects of input, process, and product and in overall 3 aspects indicated indifferent; and 4) the comparison results of the problems on learning through the online social media of nursing students following to sex in the aspects of input, process, product and in overall aspects were indifferent, while the comparison results as the class levels, they consisted of the problems on learning in the aspects of input, product and in overall aspects at the statistically different significance of 0.05 level, composing the

problems of the 2nd year class level higher than of the 3rd year class level; however, the problems in the process aspect were indifferent.

Keywords: conditions and problems on learning, online social media, nursing students

บทนำ

สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือการสื่อสารที่ได้มีการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมากขึ้นโดยลำดับ ผลการศึกษาวิจัยในทุกระดับ การศึกษาได้รายงานให้เห็นถึงผลการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ขีดจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ในการที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสร้างความเข้าใจ สร้างแนวคิด เรื่องที่จะเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับความจำเป็นรอบด้านของศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องพัฒนาให้กับผู้เรียนในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง และยังยืนเพื่อความเจริญของบุคคลและสังคม (วรภาพร ดำจับ, 2562 : 157) จากรายงานสรุปของสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2563 : 8-10) พบว่า ผลการสำรวจในปี 2563 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตในกิจกรรมสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย และ มีการใช้เพิ่มมากขึ้น คือ การใช้เรียนออนไลน์ (e-Learning) ใช้ติดต่อสื่อสารออนไลน์ทั้งการโทรศัพท์และพูดคุย (Chat) รวมทั้งการดาวน์โหลดซอฟต์แวร์เพื่อความบันเทิงต่าง ๆ และพบเห็นข่าวปลอม (Fake News) บนโลกออนไลน์ด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม จากแหล่งเดียวกันระบุว่า เพราะวันนี้โลกปรับเปลี่ยนไปสู่ดิจิทัลมากขึ้นด้วยการเชื่อมต่อถึงกับอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในปี 2563 ที่ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย ต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 (COVID-19) อินเทอร์เน็ตจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ทุกคนต้องปรับตัวและปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตประจำวันให้ดำเนินผ่านไปได้อย่างวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ไม่ว่าจะเป็นการทำงานที่บ้าน (Work from Home) การเรียนออนไลน์ (e-Learning) และการซื้อสินค้าออนไลน์ (e-Commerce) ตลอดจนการส่งอาหารออนไลน์ (Food Delivery) ผลการสำรวจดังกล่าว จึงเป็นสิ่งสะท้อนมุมมองด้านพฤติกรรม และเป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยภาครัฐมีแนวทางในการผลักดัน ส่งเสริมและดูแลคนไทยให้อินเทอร์เน็ตกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและได้รับประโยชน์สูงสุด (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2563 : 4) จากวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้การจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ก็อยู่ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เช่นเดียวกับสถานการณ์ของโลกและของประเทศ ซึ่งราชภัฏโพธิ์ โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช) ได้สำรวจความคิดเห็นต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในหัวข้อ การเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ระหว่าง

วันที่ 24-29 มกราคม 2564 โดยเก็บข้อมูลจากทั่วประเทศใน 77 จังหวัด ได้สรุปผล ว่า 1) สถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนลดความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโควิด-19 เน้นการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์มาใช้ 2) ระบุชัดเจนว่าโทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมืออันดับแรกที่เป็นอุปกรณ์จำเป็นสำหรับการเรียนในระบบออนไลน์ และ 3) อุปสรรคในการเรียนที่สำคัญคือสัญญาณอินเทอร์เน็ต และความเมื่อยล้าในการใช้อุปกรณ์ในระหว่างการเรียนการสอนออนไลน์ และสอบถามประเด็นสุดท้ายว่า หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 คลี่คลายลง ผู้ตอบร้อยละ 41.03 ต้องการกลับมาเรียนในห้องเรียนเป็นหลัก และขี้น่าสังเกตว่า มีผู้ตอบร้อยละ 23.57 ต้องการเรียนแบบออนไลน์เป็นหลัก และร้อยละ 34.80 ต้องการเรียนแบบออนไลน์และในห้องเรียนผสมผสานกัน (เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง. ออนไลน์. 2564)

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้บริหารจัดการภายในเกี่ยวกับมาตรการและการเฝ้าระวังของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทุกฉบับ และในประกาศฉบับที่ 7 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งแจ้งให้มหาวิทยาลัยกำหนดมาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยทางมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้ออกมาตรการของมหาวิทยาลัยฯ จำนวน 17 ฉบับ ซึ่งฉบับที่ 17 ฉบับที่ 586/2564 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 รวมทั้ง คำสั่งแนวปฏิบัติงานของบุคลากรทุกหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน เน้นให้มีการเรียนการสอน การประชุม และการอบรม ทุกประเภท โดยผ่านสื่อออนไลน์เป็นสำคัญ และจากการศึกษาของ อารี ชิวเกษมสุข (2564) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคความปกติใหม่ (New Normal Era) ได้เสนอแนะไว้ว่าการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนทางการแพทย์ในทุกๆ ระดับ รวมทั้งการพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการสอนแบบเผชิญหน้าเป็นการเรียนรู้แบบผสมผสานซึ่งมีวิธีการเรียนรู้ทั้งแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ ที่เอื้ออำนวยให้การจัดการเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เป็นไปตามที่ต้องการได้โดยใช้ห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เตรียมและช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัวมากขึ้น เสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีวิธีการสอนหลากหลายอย่างสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงยุคความปกติใหม่ ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ รวมทั้งแนวคิดประโยชน์และการประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน อย่างไรก็ตามแม้การเรียนรู้วิธีนี้มีข้อดีอยู่หลายประการ แต่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การสื่อสารแบบออนไลน์ และความยืดหยุ่นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

จากความสำเร็จ ปัญหาและความจำเป็นดังกล่าวมา การเรียนการสอนออนไลน์มีความจำเป็นในสภาพการณ์วิกฤติดังที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ก็มีความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ การเรียนการสอนแบบออนไลน์ในคณะพยาบาลศาสตร์ และได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นการสอนแบบออนไลน์มาตั้งแต่ปี 2563 ที่โรคโควิด-19 เริ่มระบาด มาจนถึงสถานการณ์ในปี 2564 ได้เกิดวิกฤติการระบาดรอบที่ 3 - 4 ซึ่ง

ระบาดแพร่กระจายไปทั่วภูมิภาคของประเทศ และรุนแรงมากกว่าครั้งก่อน ๆ ซึ่งยังไม่มีท่าทีว่าจะเป็นปกติเหมือนก่อนหน้านี้ ดังนั้น คณะพยาบาลศาสตร์ จึงจำเป็นต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ต่อไปจน ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่นักศึกษาใช้ในการเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพราะนักศึกษามีพื้นฐานที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก การพัฒนาทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารจึงมีความสำคัญต่อการเรียนในห้องเรียนและการฝึกทักษะวิชาชีพพยาบาล ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้นักศึกษาไม่มีปัญหาในวิธีการเรียนและการสื่อสาร อันจะทำให้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามเป้าหมายของหลักสูตรและความประสงค์ของผู้เรียนและผู้ปกครองนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

สมมุติฐานการวิจัย

1. สภาพการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ เพศ และระดับชั้นปีของนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน
2. ปัญหาในการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ เพศ และระดับชั้นปีของนักศึกษา ไม่แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประกอบด้วยวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 69 คน และ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 73 คน รวมทั้งทั้งหมด จำนวน 142 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่มๆ โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Mogan) (บุญชม ศรีสะอาด 2545. 42-43) กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทำการสุ่มได้จำนวน 59 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 63 คน รวมจำนวน 122 คน ร้อยละ 85.91 ของกลุ่มประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 rating scaled questionnaires) เพื่อสอบถามสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) ประกอบด้วย เพศ และระดับชั้นปี ได้แก่ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3

ตอนที่ 2 ประเภทเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ใช้ในการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ซึ่งได้จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนในคณะพยาบาลศาสตร์ และสอบถามบุคลากรที่รับผิดชอบงานระบบการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ Microsoft Teams, Google Meet, Zoom Cloud Meeting และ Line และสภาพการมีคอมพิวเตอร์ใช้เป็นการส่วนตัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับอาจารย์ผู้สอน โดยมีเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงระบบ (Systematic Approach) ตามแนวคิดที่ สงัด อุทรานันท์ (2532: 1-10) ได้สรุปไว้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับอาจารย์ผู้สอน โดยมีเนื้อหาเช่นเดียวกับตอนที่ 3 **ตอนที่ 5** เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปัญหาเพิ่มเติม

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ได้ศึกษาจากงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สร้างแบบสอบถามจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นการสอบถาม ตามรายการที่ต้องการสอบถามสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาตามกรอบที่ต้องการสอบถามจากการวิเคราะห์เชิงระบบ (Systematic Approach Analysis)

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนตามกรอบการวิจัยและเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่งได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ด้านการดูแลระบบการใช้อินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 1 ท่าน และ ด้านการวิจัยเพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในแบบสอบถาม จำนวน 1 ท่าน เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปแก้ไขตามที่เสนอแนะ ไปปรับปรุงแก้ไขและหาคุณภาพ โดยทุกข้อคำถามมีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00

แบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มในการวิจัยกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งมีการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการ

คำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Co-efficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ที่บุญชม ศรีสะอาด (2554: 99) ซึ่งผลการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) สภาพในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 30 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.974 และ 2) ปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 30 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.983 ซึ่งเห็นว่าแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มีค่าน่าเชื่อถือที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยบันทึกข้อความเพื่อขออนุญาตจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ ในช่วงเดือนเมษายน 2565 ซึ่งอยู่ในระหว่างกลางภาคเรียนที่ 3 (ภาคฤดูร้อน) ของคณะพยาบาลศาสตร์ โดยผ่านระบบออนไลน์ให้กับนักศึกษาตอบโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วจัดทำหมวดหมู่ของแบบสอบถาม เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ส่วนแบบสอบถามแบบปลายเปิด ตอนที่ 5 ที่เป็นข้อเสนอแนะ ได้ทำการรวบรวม สรุปเนื้อความเพื่อเตรียมการวิเคราะห์และใช้ประกอบการอภิปรายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลสภาพการเรียนและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบสภาพการเรียน และปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - Independent Sample Test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลที่ได้รับ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล

สภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์	ระดับสภาพการเรียน		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ผลรวมค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 10 ข้อ	3.29	0.65	ปานกลาง
2. ผลรวมค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการ จำนวน 10 ข้อ	3.22	0.68	ปานกลาง
3. ผลรวมค่าเฉลี่ยด้านผลผลิต จำนวน 10 ข้อ	3.24	0.73	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3 ด้าน	3.25	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า มีค่าเฉลี่ย

โดยภาพรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับสภาพปานกลาง ($\bar{x}=3.25$, S.D.=0.66) เมื่อพิจารณาตามรายปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x}=3.29$, S.D.=0.65) รองลงมาได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{x}=3.24$, S.D.=0.73) และด้านกระบวนการ ($\bar{x}=3.22$, S.D.=0.68) ตามลำดับ

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลที่ได้รับ ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล

ปัญหาในการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์	ระดับสภาพการเรียนรู้		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ผลรวมค่าเฉลี่ยด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 10 ข้อ	3.22	0.68	ปานกลาง
2. ผลรวมค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการ จำนวน 10 ข้อ	3.27	0.74	ปานกลาง
3. ผลรวมค่าเฉลี่ยด้านผลผลิต จำนวน 10 ข้อ	3.26	0.74	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3 ด้าน	3.25	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับปัญหาปานกลาง ($\bar{x}=3.25$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาตามรายปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกระบวนการ ($\bar{x}=3.27$, S.D.=0.74) รองลงมาได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{x}=3.26$, S.D.=0.74) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x}=3.22$, S.D.=0.68) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาของการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตามสมมุติฐาน ดังนี้

3.1 ผลการผลการเปรียบเทียบสภาพการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามเพศ มีตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามเพศ

ด้านสภาพการเรียนรู้	เพศ	จำนวน	\bar{x}	S.D.	t-value	p-value
ด้านปัจจัยนำเข้า	ชาย	12	3.21	0.67	0.43	0.67
	หญิง	110	3.30	0.65		
ด้านกระบวนการ	ชาย	12	3.22	0.67	0.09	0.92
	หญิง	110	3.25	0.80		
ด้านผลผลิต	ชาย	12	3.10	0.85	0.60	0.55
	หญิง	110	3.26	0.72		
รวมทุกด้าน	ชาย	12	3.19	0.73	0.32	0.74
	หญิง	110	3.26	0.73		

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามเพศของนักศึกษา ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และโดยรวม 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีข้อสังเกตว่าค่าเฉลี่ยสภาพการเรียนรู้ของนักศึกษาหญิงในทุกด้าน และโดยรวมมากกว่านักศึกษาชาย

3.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามระดับชั้นปี ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบสภาพการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามระดับชั้นปี

ด้านสภาพการเรียนรู้	ระดับชั้นปี	จำนวน	\bar{x}	S.D.	t-value	p-value
ด้านปัจจัยนำเข้า	2	58	3.28	0.77	0.29	0.76
	3	64	3.31	0.48		
ด้านกระบวนการ	2	58	3.32	0.78	0.08	0.93
	3	64	3.22	0.56		
ด้านผลผลิต	2	58	3.24	0.84	0.02	0.98
	3	64	3.24	0.582		
รวมทุกด้าน	2	58	3.25	0.77	0.07	0.93
	3	64	3.26	0.51		

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามระดับชั้นปี ในสภาพการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามเพศ มีผลตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามเพศ

ด้านสภาพการเรียนรู้	เพศ	จำนวน	\bar{x}	S.D.	t-value	p-value
ด้านปัจจัยนำเข้า	ชาย	12	3.36	0.63	0.78	0.43
	หญิง	110	3.20	0.68		
ด้านกระบวนการ	ชาย	12	3.33	0.67	0.33	0.73
	หญิง	110	3.26	0.76		
ด้านผลผลิต	ชาย	12	3.43	0.76	0.84	0.40
	หญิง	110	3.24	0.76		
รวมทุกด้าน	ชาย	12	3.37	0.62	0.66	0.50
	หญิง	110	3.23	0.71		

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามเพศ ของปัญหาในการเรียนรู้ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่มีข้อสังเกตว่านักศึกษาเพศชายมีระดับปัญหาทุกด้านและโดยรวมมากกว่านักศึกษาเพศหญิง

3.4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามระดับชั้นปี มีผลตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามระดับชั้นปี

ด้านสภาพการเรียนรู้	ระดับชั้นปี	จำนวน	\bar{x}	S.D.	t-value	p-value
ด้านปัจจัยนำเข้า	2	54	3.36	0.54	2.03	0.04*
	3	68	3.11	0.75		
ด้านกระบวนการ	2	54	3.40	0.59	1.73	0.08
	3	68	3.16	0.83		
ด้านผลผลิต	2	54	3.43	0.61	2.27	0.02*
	3	68	3.12	0.82		
รวมทุกด้าน	2	54	3.40	0.55	2.061	0.04*
	3	68	3.13	0.79		

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามระดับชั้นปี ของปัญหาในการเรียนด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต และโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่แตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีปัญหามากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้านกระบวนการ มีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับสภาพปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า รองลงมา ได้แก่ ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ สภาพการเรียนที่มีผลในระดับนี้ อาจเป็นเพราะว่าสภาพการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือในการใช้ มีความหลากหลายในการใช้ ซึ่งสามารถนำมาเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ แต่สภาพกระบวนการเรียนยังมีข้อจำกัด สิ่งนี้นักศึกษาได้รับยังไม่ส่งผลดีมากพอที่จะเกิดความสะดวกและมีประสิทธิภาพมากนัก และจากข้อเสนอแนะส่วนมากเกิดจากสภาพของอาจารย์ผู้สอนซึ่งอาจจะยังไม่คล่องตัวมากนัก เพราะสภาพการเรียนได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดจากโรคไวรัสโคโรนา (COVID-19) ระบาด ที่เปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนที่ทำให้การเรียนผ่านออนไลน์เป็นภาระทั้งตัวอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัญญุศิริ แจ้งเล็ก (2559) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 56 คน และครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 18 คน ผลการศึกษา พบว่า 1) พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านส่วนบุคคล ส่วนใหญ่ คือ สื่อสังคมออนไลน์มีความสะดวกรวดเร็ว ด้านการศึกษาส่วนใหญ่ คือ นักเรียนใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นสื่อประกอบในการเรียนรู้ ซึ่งผลการศึกษาสภาพการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่ในระดับปานกลาง ที่ทำให้รู้สึกว่าการใช้เป็นเรื่องที่ยุงยากมากกว่าที่เป็นอยู่

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับปัญหาปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกระบวนการ รองลงมา ได้แก่ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ไม่มากและไม่บ่อย อาจจะเป็นเพราะว่านักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนสามารถดำเนินการเรียนการสอนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ แต่ยังไม่มีความคล่องตัวพอ ซึ่งจากข้อเสนอแนะจะพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด และเกี่ยวกับความคล่องตัวของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งอาจเกิดจากการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบที่ใช้ตามความจำเป็น ทักษะการใช้จึงเป็น

ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ พัชรินทร์ อินทมาศ (2559) ได้ศึกษาสภาพการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการศึกษาของนักศึกษา โดยทำการศึกษาสภาพการใช้งาน ผลกระทบ แนวทางพัฒนาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล สภาพการใช้งานกับผลกระทบและแนวทางการพัฒนาสื่อออนไลน์เพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับในเขตพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการใช้งานเครือข่ายสื่อออนไลน์เพื่อการศึกษา มีลักษณะการใช้งานเพื่อการแบ่งปัน เช่น วิดีโอ รูปภาพ ดนตรี ลิงก์ ซึ่งรูปแบบเครือข่ายออนไลน์ที่ใช้ คือ เฟซบุ๊ก การใช้บริการเครือข่ายออนไลน์ของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) และส่วนมากใช้ผ่านอุปกรณ์ คือ โทรศัพท์มือถือ 2) ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายออนไลน์เพื่อการศึกษา พบว่า กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการศึกษาค้นคว้าเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใหม่ที่กว้างขวาง 3) แนวทางการพัฒนาเครือข่ายออนไลน์เพื่อการศึกษา ควรพัฒนาด้านระบบสารสนเทศ มากที่สุด และมีข้อเสนอแนะ คือ ควรพัฒนาปรับปรุงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เร็วขึ้น 4) ผลการทดสอบสมมุติฐาน ผลกระทบและแนวทางการพัฒนาสื่อออนไลน์เพื่อการศึกษา แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลเมื่อจำแนกตาม คณะ/สาขาวิชาที่ศึกษา ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ และสภาพการใช้งานเครือข่ายออนไลน์เพื่อการศึกษา ไม่มีผลกับผลกระทบและแนวทางการพัฒนาสื่อออนไลน์เพื่อการศึกษา ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลในการศึกษาครั้งนี้

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ อภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1) สภาพในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ตามเพศ และระดับชั้นปี ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และโดยรวม 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีข้อสังเกตว่าค่าเฉลี่ยสภาพการเรียนของนักศึกษาหญิงในทุกด้าน และโดยรวมมากกว่านักศึกษาชาย อาจเป็นเพราะว่านักศึกษามีระดับความสามารถในการเรียนในคณะพยาบาลศาสตร์อยู่ระดับใกล้เคียงกัน เพราะผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อจากนักศึกษาจำนวนมากมาได้ก็พอสรุปได้ว่าสมรรถนะในการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบดิจิทัลอยู่ในขั้นดี แต่ในการเข้าเรียนกับอาจารย์ผู้สอนในระบบออนไลน์ซึ่งเป็นมิติใหม่ของการเรียนรู้อาจมีข้อจำกัดซึ่งอยู่ในระหว่างการปรับตัวและพัฒนาทั้งผู้สอนกับผู้เรียน จึงทำให้สภาพการเรียนทั้งในด้านอุปกรณ์ กระบวนการใช้อุปกรณ์และผลที่ได้รับไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของราสโปโวิก และ คณะ (Raspopovic. et.al. 2017) ได้ศึกษาผลของการบูรณาการสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทางสื่อสังคมกับการเรียนรู้แบบออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้สภาพแวดล้อมทางการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Learning Environment: SLE) ซึ่งได้พัฒนาขึ้นด้วยวิธีการการเรียนแบบร่วมมือผ่านระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อหลีกเลี่ยงภาระหนักของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย บทเรียนได้รับการออกแบบและพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงกับระบบที่มีอยู่แล้ว การเรียนรู้ในสถานศึกษา ระบบการจัดการเรียนรู้ และเฟซบุ๊ก ในระบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนผ่านสื่อออนไลน์

ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอน การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบโครงการ และการเรียนรู้ทางสังคม การเรียนการสอนในครั้งนี้มีจุดเน้นในการนำเสนอ และวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่นำมาใช้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ผู้เรียนพอใจในกิจกรรมการสอนผ่านสื่อออนไลน์ในขณะที่ใช้อยู่ การประเมินผลการใช้กิจกรรมการเรียนเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการบูรณาการสิ่งแวดล้อมทางการเรียนผ่านเครือข่ายออนไลน์ และพิจารณาผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ด้วย ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสียของการเรียนผ่านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนเครือข่ายผ่านสื่อออนไลน์ และในการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษาพยาบาลได้ผ่านการใช้งานในอุปกรณ์การเรียนผ่านสื่อออนไลน์มาก่อนการเรียนและใช้ในการเรียนด้วยประสบการณ์ที่ดีจึงทำให้สภาพการใช้งานในระดับสภาพที่จัดการเรียนรู้ได้ และผลการศึกษาของมาสรอม และบุซาลิม (Masrom & Busalim. 2021) ได้ศึกษาความเข้าใจพฤติกรรมของนักศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยศึกษาจากเอกสารอย่างเป็นระบบ โดยพบว่า การใช้สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทในด้านวิชาการในรูปแบบที่แตกต่างกันไป และเมื่อไม่นานผ่านมามีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาในด้านการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง ดังนั้นผลการศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางชี้แนะให้ทราบว่า การเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นแนวทางใหม่ในการเรียนซึ่งต้องทำการปรับและเปลี่ยนแปลงตนเองให้อยู่ในสภาพการณ์ที่ต้องแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบหรือรูปแบบใหม่ๆ ได้ สภาพการจัดการเรียนรู้ของแต่ละคนจึงไม่แตกต่างกัน

2) ปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า ปัญหาตามตัวแปรเพศ ในการเรียนด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่มีข้อสังเกตว่านักศึกษาเพศชายมีระดับปัญหาโดยทุกด้านและโดยรวมมากกว่านักศึกษาเพศหญิง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่านักศึกษาโดยส่วนรวมมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีทั้งเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนให้ทันต่อสภาพปัญหาของประเทศ ตามค่าเฉลี่ยของปัญหาที่นักศึกษาชายสูงกว่านักศึกษาหญิง อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาชายที่อยู่ในระหว่างการเรียนผ่านสื่อออนไลน์มีความเอาใจใส่ด้วยความอดทนในระหว่างเรียนน้อยกว่าเพศหญิงในระหว่างการความพร้อมในกลุ่มส่วนการเปรียบเทียบตามระดับชั้นปี พบว่า ปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาพยาบาลตามระดับชั้นปี ของปัญหาในการเรียนด้านปัจจัยนำเข้าด้านผลผลิต และโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่แตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีปัญหามากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 ส่วนด้านกระบวนการ มีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 พบปัญหาในการเรียนจากสภาพการสอนของอาจารย์ผู้สอน และมีปัญหาในอุปกรณ์สื่อออนไลน์และปัจจัยนำเข้าอื่นๆ เช่น บทเรียน การสอนของอาจารย์ซึ่งนักศึกษาอาจอยู่ในระหว่างการปรับตัวในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรุณรัตน์ ศรีชูศิลป์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการใช้

เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา ซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับมาก และ 3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของนักศึกษา พบว่า เพศ การมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัว คะแนนเฉลี่ย และรายได้ผู้ปกครองที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยของที่ตั้งสถาบันการศึกษา และระดับชั้นปีที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ข่าวสารสังคมออนไลน์ ซึ่งในการศึกษาปัญหาของการสื่อสารสังคมออนไลน์ของนักศึกษายาบาลในครั้งนี้ มีสภาพและปัญหาในระดับที่ปัญหาไม่มาก นักศึกษามีอุปกรณ์ส่วนตัวในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และมีความสามารถในการใช้สื่อในการเรียนด้วยความสามารถในการใช้สื่อในการเรียนในระดับใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ บรินต์ัน (Brinton. 2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้เสนอไว้ว่า เครือข่ายการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้เข้ามามีบทบาทต่อผู้เรียนอย่างมากมาในการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางด้านการศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยนำเสนอวิธีการศึกษาประสิทธิภาพของเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยทำการเปรียบเทียบประโยชน์ของผู้ใช้ในการศึกษาเครือข่ายด้วยการสังเกตว่ามี การเพิ่มประสิทธิภาพหรือประโยชน์มากมายที่ให้สัมฤทธิ์ผลในด้านใด โดยโยงไปสู่ข้อจำกัดที่สรุปได้ในประเด็นต่าง ๆ จากการใช้เครือข่ายซึ่งอย่างน้อยก็ส่งผลให้ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ใช้เครือข่าย นอกจากนี้การใช้ประโยชน์อย่างหลากหลายของผู้ใช้ สามารถได้รับโดยไม่ต้องกระจายไปใช้ในกลุ่มย่อย ๆ เช่น การใช้เครือข่ายในรายบุคคล ดังนั้น การเสนอประสิทธิภาพของเครือข่ายการเรียนรู้ทางสังคมออนไลน์ ควรเพิ่มเครือข่ายอย่างหลากหลายในการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงเกิดจากนักศึกษาในระดับที่ไม่มากหรือน้อยเกินเพราะความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากสภาพและปัญหาในการเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษายาบาล ด้านกระบวนการมีสภาพน้อยที่สุดและปัญหามากที่สุด ซึ่งให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรปรับปรุงในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การจัดบทเรียน วิธีการสอน การมอบหมายภาระงานในการเรียนการสอนให้คล่องตัวมากขึ้น

2) คณะพยาบาลศาสตร์ควรมีการเตรียมอาจารย์ผู้สอนในด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของอาจารย์และนักศึกษาให้มีสมรรถนะที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ และจัดหาสื่อให้มีความพร้อมมากกว่าเดิม

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาความสามารถของนักศึกษาอาจารย์ผู้สอนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อหาแนวทางสร้างประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศน์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ได้ อย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนกับการสอนในระบบปกติ (On site) เพื่อจะได้หาแนวทางพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและแนวทางการจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง. (2564). การสำรวจความคิดเห็นต่อสถานการณ์แพร่ระบาดของ

ของโรคโควิด-19 : การเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19.

ชญญสิริ แจ้งเล็ก. (2559). การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ (Social Media) ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนวังหลุมวิทยาคาร อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

พัชรินทร์ อินทมาส. (2559). การศึกษาสภาพการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการศึกษาของนักศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช. งานวิจัยสาขาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ งบประมาณของ
มหาวิทยาลัยนเรศวร. อุดรธานี.

วราพร ดำจับ. (2562). สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้. 7 (2) : 143-157.

สงัด อุทรานันท์. (2532). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563).

รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2563.

กรุงเทพมหานคร: สำนักยุทธศาสตร์. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

อารี ชีวะเกษมสุข. (2564). การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน
ในยุคความปกติใหม่. วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล. 37(1) : 25.

อรุณรัตน์ ศรีชูศิลป์. (2554). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาปริญญา

บัณฑิต คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Brinton, Christopher G. (2018). On the Efficiency of Online Social Learning Networks.

IEEE/ACM Transactions on Networking. 26 (5). Online Available:

<https://ieeexplore.ieee.org/document/8438545>.

Masrom, Maslin Binti & Busalim, Abdelsalam H. (2021). Understanding Students’